

Saksan liittotasavallan hallituksen

asetusluonnos

Viidestoista asetus tuoteturvallisuuslaista

(Asetus taivaslyhtyjen tuonnin, markkinoille saattamisen ja markkinoilla saataville asettamisen kieltämisestä – 15. ProdSV)

A. Ongelma ja tavoite

Asetus koskee miehittämättömiä ilmapallomaisia lentäviä ja valaisevia esineitä, jotka tuottavat kuumaa ilmaa avotulen kautta ja lentävät vapaasti ja hallitsemattomasti. Tämän seurauksena ne aiheuttavat merkittäviä vaaroja ihmisten terveydelle ja hengelle sekä eläimille, kasveille ja arvokkaalle aineelliselle omaisuudelle.

Näitä lentäviä valaisevia esineitä kutsutaan kaupallisesti muun muassa kiinalaisiksi lyhdyiksi, taivaslyhdyiksi, onnenlyhdyiksi tai Kongming-lyhdyiksi. Jäljempänä niitä kutsutaan taivaslyhdyiksi. Ne koostuvat pääasiassa kevyestä materiaalista (esimerkiksi silkkipaperista) valmistetusta ylösalaisin käännetystä pussista, alareunan aukon levittävästä (puisesta tai metallisesta) renkaasta ja renkaan keskiosaan kiinnitetystä polttimesta (jossa käytetään esimerkiksi jauhealkoholia polttoainetta). Sytytyksen jälkeen taivaslyhdyt nousevat hallitsemattomasti, koska niitä ei voi ohjata. Ne voivat joskus nousta 500 metrin korkeuteen, ja tuulen voimakkuudesta riippuen ne voivat kulkeutua jopa useita kilometrejä lähtöpisteestä. Palamisaika on 5–20 minuuttia. Taivaslyhtyjä on saatavilla eri kokoisina. Suurimpien lyhtyjen korkeus on enintään kaksi metriä ja halkaisija yhden metrin. Kun koko polttoaine on loppunut, taivaslyhty laskeutuu maahan. Tällöin on mahdollista, että taivaslyhty palaa edelleen (BR-Drs. 816/09, s. 21).

Taivaslyhtyjen aiheuttamien vaarojen vuoksi Saksan liittopäivien vetoomusvaliokunta (Pet 1-19-09-712-029156; BT-Drs. 19/24705; BT-Drs. 20/2200, s. 41) kannatti vetoomusta, jossa haluttiin kieltää taivaslyhtyjen markkinoille saattaminen. Vetoomuksen käynnistäjänä toimi Krefeldin eläintarhan tulipalo, jossa kuoli yli 50 eläintä. Vaikka osavaltiot ovat vuodesta 2009 lähtien säätäneet taivaslyhtyjen käytön kielloista vaarojen ehkäisyä koskevan lainsäädännön mukaisesti, liittohallitus katsoo tarpeelliseksi kieltää sellaisten taivaslyhtyjen markkinoille saattamisen ja markkinoilla saataville asettamisen, joissa käytetään avointa tulenlähdettä nosteen aikaan saamiseksi ja joita ei ole mahdollista ohjata. Toistaiseksi taivaslyhtyjä on ollut helppo hankkia verkkokaupoista. Myyjät eivät useinkaan ole korostaneet käyttökieltoa kattavasti hankinnan yhteydessä. Lisäksi loppukäyttäjät olettavat usein, että jos ostaminen on sallittua, myös käyttö on sallittua. Tiheästi asutussa maassa, kuten Saksan liittotasavallassa, taivaslyhdyistä aiheutuu merkittävä mahdollinen tulipalovaara ja este maan lähellä olevalle lentoliikenteelle.

Saksan liittopäivät on hyväksynyt vetoomusvaliokunnan päätöslauselmasuosituksen (ks. yleiskatsauksen 705 juokseva numero 1 – asiakirja 19/24705; täysistunnon pöytäkirja 19/199, s. 27072). Vetoomus lähetettiin liittohallitukselle ja osavaltioiden parlamenteille vetoomuksen täytäntöönpanon tarkastelemiseksi ja tilanteen korjaamiskeinojen löytämiseksi.

B. Ratkaisu

Tuoteturvallisuuslain perusteella annetaan asetus, jolla kielletään taivaslyhtyjen tuominen Saksaan, niiden saattaminen markkinoille Saksassa ja niiden asettaminen saataville Saksan markkinoilla. Näin poistetaan yhtäältä lainmukaisen markkinoilla saataville asettamisen ja hankinnan ja toisaalta lainvastaisen käytön välinen ristiriitainen oikeudellinen tilanne. Tällä estetään merkittäviä vaaroja, jotka kohdistuvat ihmisten kehoon ja henkeen, eläimiin ja kasveihin sekä arvokkaaseen aineelliseen omaisuuteen.

C. Vaihtoehdot

Ei ole.

D. Budjettimenot säännösten noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia lukuun ottamatta

Asetuksen täytäntöönpanosta ei aiheudu kustannuksia liittohallitukselle, osavaltioiden hallituksille eikä kunnille.

E. Säännösten noudattamisesta aiheutuvat kustannukset

E.1 Säännösten noudattamisesta kansalaisille aiheutuvat kustannukset

Säännösten noudattamisesta ei aiheudu kansalaisille taakkaa, eikä taakka muutu tai poistu.

E.2 Säännösten noudattamisesta yrityksille aiheutuvat kustannukset

Säännösten noudattamisesta ei aiheudu yrityksille kustannuksia.

Ilmoitusvelvollisuuksista aiheutuvien hallinnollisten kustannusten osuus

Ilmoitusvelvollisuuksista ei aiheudu hallinnollisia kustannuksia.

E.3 Säännösten noudattamisesta viranomaisille aiheutuvat kustannukset

Säännösten noudattamisesta ei aiheudu hallinnolle kustannuksia. Tästä säädetään tuoteturvallisuuslain 25 §:n 2 momentissa.

F. Muut kustannukset

Vaikutuksia vähittäishintoihin ja hintatasoon, etenkin kuluttajahintatasoon, ei ole odotettavissa.

Luonnos Saksan liittotasavallan hallituksen asetukseksi

15. asetukset tuoteturvallisuuslaista

(Asetus taivaslyhtyjen tuonnin, markkinoille saattamisen ja markkinoilla saataville asettamisen kieltämisestä – 15. ProdSV)

Annettu [päivämäärä]

Heinäkuun 27 päivänä 2021 annetun tuoteturvallisuuslain (Saksan liittotasavallan virallinen lehti I, s. 3146, 3147) 8 §:n 2 momentin perusteella liittohallitus säättää seuraavaa:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään taivaslyhtyjen tuontia, markkinoille saattamista ja Saksan markkinoilla saataville asettamista koskevasta kiellosta.

2 §

Määritelmä

(1) Tässä asetuksessa taivaslyhdyllä tarkoitetaan miehittämätöntä ilmapallomaista lentävää ja valaisevaa esinettä,

1. jonka noste saadaan aikaan avoimella tulenlähteellä ja
2. joka lentää vapaasti ja jota ei ole mahdollista ohjata.

Ilman lämmittämisen tulenlähteenä käytettävä polttoaine voi olla kiinteää, nestemäistä tai kaasumaista.

(2) Taivaslyhdyn muut nimitykset, kuten toivomuslyhdyt tai onnenlyhdyt, eivät vaikuta tämän asetuksen 3 §:ään.

3 §

Tuonnin, markkinoille saattamisen ja markkinoilla saataville asettamisen kieltäminen

(3) Taivaslyhtyjen tuonti, markkinoille saattaminen ja Saksan markkinoilla saataville asettaminen kielletään.

(4) Jos taivaslyhtyjä tarjotaan myyntiin verkossa tai minkä tahansa muun etämyyntimuodon välityksellä, katsotaan, että taivaslyhty on asetettu saataville Saksan markkinoilla, jos tarjous on osoitettu loppukäyttäjille. Myyntitarjouksen katsotaan olevan osoitettu loppukäyttäjille, jos asianomainen talouden toimija suuntaa taivaslyhtyjen markkinoille saattamiseen tai saataville asettamiseen liittyvää toimintaansa jollakin tavalla Saksan liittotasavaltaan.

4 §

Hallinnolliset rikkomukset ja rikokset

(5) Tuoteturvallisuuslain 28 §:n 1 momentin 7 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun hallinnolliseen rikkomukseen syylistyy se, joka tahallisesti tai huolimattomuudesta tuo, saattaa markkinoille tai asettaa saataville markkinoilla taivaslyhdyn 3 §:n 1 momentin vastaisesti.

(6) Sitä, joka toistaa jatkuvasti 1 momentissa tarkoitetun tahallisen teon tai vaarantaa tällaisella tahallisella teolla toisen henkilön hengen tai terveyden tai arvoltaan merkittävän, muiden omistaman omaisuuden, on tuoteturvallisuuslain 29 §:n nojalla rangaistava.

5 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan sen julkaisemista seuraavana päivänä.

Liittoneuvoston on hyväksynyt asetuksen.

Perustelut

A. Yleinen osa

I. Säännösten tavoite ja tarve

Taivaslyhtyjen käyttö aiheuttaa suuren vaaran. Lyhdyn sytyttämisestä lentoonlähdön yhteydessä aiheutuu tulipalon vaara siten, että vaara kohdistuu ympärillä oleviin ihmisiin. Lyhty voi palaa ilmassa ja pudota palaessaan. Muita palovaaroja voi aiheutua, jos lyhty laskeutuu palavana nosteen menettämisen takia (esimerkiksi lyhdyn kuoren vuotaessa), jos lyhty osuu esteeseen (esimerkiksi puihin, rakennuksiin) (ks. Frankfurt am Mainin osavaltion ylioikeus, tuomio 24.7.2015 – 24 U 108/14; Saarbrückenin osavaltion ylioikeus, tuomio 25. 11. 2015 – 1 U 437/12, Koblenzin osavaltion ylioikeus 15.10.2015 – 6 U 923/14) tai jos jäännökset ovat hehkuvia tavanomaisen laskeutumisen jälkeen (lisäksi ks. Jörg Teumer / Sina Stamm, "Fliegende Brandstifter - Haftungsrisiken bei der Benutzung von "SkyLaternen"", VersR 2009, 1036; vrt. onnettomuuksien osalta myös Düsseldorfin hallintotuomioistuimien tuomio 5.3.2009 – 6 K 5937/07). Liittotasavallan hallintotuomioistuin täsmensi 25 päivänä lokakuuta 2017 antamassaan tuomiossa (asiakirja nro 6 C 44/16), että ilmapallomaisten lentävien ja valaisevien esineiden tapauksessa on abstraktissa riskiennusteessa esitettävä sitä pienemmät vaatimukset todellisista havainnoista, mitä merkittävämpi uhattu oikeudellinen omaisuus on ja mitä suurempi vahingon uhka on vahinkotapauksessa. Tyypillinen vahingosta aiheutunut riski olisi joka tapauksessa huomattavasti suurempi kuin yleinen hengenvaara. Taivaslyhdyt aiheuttavat merkittävän tulipalon vaaran, joka ylittää lyhtyjen suunnittelusta ja käytetyistä materiaaleista johtuvan yleisen hengenvaaran. Yhtäältä tulenlähde on avoin, ja toisaalta käytössä ei ole varotoimia, joilla tulen leviäminen syttyihin esineisiin estettäisiin. Siksi tulipalon vaara on suuri, kun taivaslyhdyt, joilla on avoin tulenlähde, osuvat syttyihin esineisiin. Tämä tulipalon vaara ei ole hallittavissa, koska lentävien lyhtyjen kulkua ei voida luotettavasti ennustaa. Taivaslyhtyjä ei voi ohjata, joten väistöliikkeet ovat mahdottomia. Nousun jälkeen ne ovat täysin alttiina tuulelle ja säälle. Lennon kesto, korkeus ja reitti riippuvat ratkaisevasti tuuliolosuhteista. Lennon kulku on arvaamaton, varsinkin kun nämä ilmapallomaiset lentävät esineet voivat saavuttaa 500 metrin korkeuden ja lentää jopa 20 minuuttia (BR-Drs. 816/09, s. 21). Tulipalon sattuessa palo voi usein levitä esteettömästi, koska taivaslyhtyjä käytetään iltaisin ja öisin halutun valaistusvaikutuksen saavuttamiseksi ja ne vaarantavat tällöin ihmiset, eläimet ja arvokkaan aineellisen omaisuuden aikoina, jolloin nukutaan tai jolloin työ- ja liiketoimissa ja muissa tiloissa ei ole ihmisiä.

Niistä voi aiheutua häiriöitä myös maanpinnan läheisyydessä tapahtuvalle lentoliikenteelle tai ärsytystä autoilijoille ja muille tienkäyttäjille. Lentoliikenteestä annetun asetuksen 19 §:n 1 momentin 2 kohdan b alakohdan tarkoituksena on myös estää maanpinnan läheisyydessä tapahtuvalle lentoliikenteelle aiheutuvat vaarat, minkä vuoksi lentokentän lähellä toteutettavalle taivaslyhtyjen lennättämiselle vaaditaan lupaa.

(Vrt. lentoliikenteen osalta Saksan lennonjohdon tiedote taivaslyhdyistä: "Infoblatt Skylaternen"

https://ais.dfs.de/pilotservice/bnl/leisure/skylantern/pdf/infoblatt_fluglaternen_de.pdf ja ilmapallot ja lyhdyt, FAQ).

Riski on tietenkin erityisen suuri, kun taivaslyhtyjä käytetään kuivalla säällä tai pitkien hellejaksojen jälkeen (metsäpalovaara). Lisäksi lyhtyjä on lähetetty useita kertoja suurina määrinä. Pyroteknisten tuotteiden tapauksessa raketin harhaan johtuminen ja putoaminen

voidaan yleensä havaita. Tämä ei ole mahdollista miehittämättömien ilmapallomaisten lentävien esineiden tapauksessa, sillä ne voivat lentää paljon kauemmaksi.

Taivaslyhtyjien yleinen vaarallisuus on käynyt ilmi lukuisista tunnetuista vahinkotapauksista, viimeksi Krefeldin eläintarhan tulipalosta vuosien 2019 ja 2020 vaihteessa. Tuolloin yli 50 apinaa, hedelmälepakkoa ja lintua kuoli.

Helluntaisunnuntaina 2009 sattui kuolemantapaus, ja tulipalojen aiheuttamat rakennusvahingot ovat olleet järjestelmällisesti vakavia.

Vaikka käyttökieltoa sovellettiin kaikissa osavaltioissa, Krefeldin eläintarhassa tapahtui vakava tulipalo uudenvuodenaattona 2019. Tällaiset tapaukset pyritään estämään kieltämällä taivaslyhtyjien markkinoille saattaminen ja asettaminen saataville markkinoilla.

II. Luonnoksen keskeinen sisältö

Miehittämättömien ilmapallomaisten lentävien ja valaisevien esineiden (taivaslyhtyjien) tuonti, markkinoille saattaminen ja asettaminen saataville Saksan markkinoilla kielletään. Näin ehkäistään ihmisten kehoon ja henkeen sekä eläimiin kohdistuvia merkittäviä riskejä.

III. Vaihtoehdot

Ei ole.

IV. Lainsäädäntövalta

Asetuksen antamisen toimivalta perustuu tuoteturvallisuuslain 8 §:n 2 momenttiin.

V. Yhdenmukaisuus Euroopan unionin lainsäädännön ja kansainvälisten sopimusten kanssa

Tämä asetus on yhteensopiva Euroopan unionin lainsäädännön kanssa. Asetuksella kielletään ilmapallomaisten lentävien ja valaisevien esineiden tuonti, markkinoille saattaminen ja asettaminen saataville markkinoilla, ja asetuksesta on ilmoitettu tuotteeseen liittyvänä teknisenä määräyksenä teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 9 päivänä syyskuuta 2015 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/1535 (EUVL L 241, 17.9.2015, s. 1) mukaisesti. Asetus on Saksan liittotasavallan tekemien kansainvälisten sopimusten mukainen.

VI. Sääntelyn seuraukset

1. Lainsäädännön ja hallinnon yksinkertaistaminen

Asetuksella ei säädetä lainsäädännön tai hallinnon yksinkertaistamisesta.

2. Kestävään kehitykseen liittyvät näkökohdat

Asetus ei vaikuta kestäväään kehitykseen liittyviin näkökohtiin.

3. Budjettimenot säännösten noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia lukuun ottamatta

Ei ole.

4. Säännösten noudattamisesta aiheutuvat kustannukset

4.1 Säännösten noudattamisesta kansalaisille aiheutuvat kustannukset

Säännösten noudattamisesta ei aiheudu kansalaisille kustannuksia.

4.2 Säännösten noudattamisesta yrityksille aiheutuvat kustannukset

Säännösten noudattamisesta ei aiheudu yrityksille kustannuksia.

4.3 Säännösten noudattamisesta viranomaisille aiheutuvat kustannukset

Säännösten noudattamisesta ei aiheudu liittovaltiolle, osavaltioille eikä kunnille kustannuksia. Tästä säädetään jo tuoteturvallisuuslain 25 §:n 2 momentissa.

5. Muut kustannukset

Odotettavissa ei ole vaikutuksia hintatasoon, ei etenkin kuluttajahintatasoon.

6. Lainsäädännön lisäseuraukset

Kuluttajien kannalta säännöksillä ei ole vaikutusta. Vaikutuksia ei kohdistu sukupuolipolitiikkaan eikä väestöön tai tasa-arvoisten elinolojen säilyttämiseen ja edistämiseen.

VII. Määräaika ja arviointi

Tälle asetukselle ei säädetä määräaikaa tai arviointia, koska avoimella tulenlähteellä toimivien, vapaasti lentävien taivaslyhtyjen suurta riskiä ei voida tulevaisuudessakaan torjua muulla tavoin kuin kiellolla.

B. Pykäläkohtaiset perustelut

1 §:stä (soveltamisala)

Säännöksessä määritellään soveltamisala.

2 §:stä (määritelmät)

1 momentista

Taivaslyhtyjä kuvataan muodoltaan "ilmapallomaisiksi", ja tämä kattaa myös taivaslyhtyjen ulkokuoren muut geometriset muodot. Jos (esimerkiksi narulla) ohjattavaa taivaslyhtyä käytetään esimerkiksi koriste-esineenä, on varmistettava, että tämä ohjaustapa kestää repäisyä ja tulta, jotta ohjausmahdollisuutta ei menetetä. Ohjausominaisuuden on oltava taivaslyhtyissä pysyvästi kiinni jo markkinoille saattamisen yhteydessä siten, että se ei irtoa eikä repeä pois, kun lyhtyä käytetään tarkoitetulla tai ennakoitavissa olevalla tavalla.

2 momentista

Taivaslyhdyistä käytetään myös nimityksiä toivelyhty, kiinalainen lyhty, Kongming-lyhty, onnenlyhty, paperilyhty ja lentävä lyhty. Taivaslyhtyjen muu nimitys ei vaikuta tuontikieltoon, markkinoille saattamisen kieltoon eikä Saksan markkinoilla saataville asettamisen kieltoon.

3 §:stä (tuonnin, markkinoille saattamisen ja markkinoilla saataville asettamisen kieltäminen)

1 momentista

Säännöksessä kielletään tuoteturvallisuuslain 2 §:n 9 kohdassa tarkoitettu maahantuonti, tuoteturvallisuuslain 2 §:n 16 kohdassa tarkoitettu markkinoille saattaminen ja tuoteturvallisuuslain 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettu käyttövalmiiden taivaslyhtyjen asettaminen saataville Saksan markkinoilla.

2 momentista

Pykälän 2 momentissa viitataan asetuksen (EU) 2019/1020 6 artiklassa tarkoitettuun etämyynnin määritelmään. Asetuksen (EU) 2019/1020 6 artiklassa tarkoitetaan erityisesti tarjoamista loppukäyttäjille. Asetuksen (EU) 2019/1020 3 artiklan 21 alakohdan mukaan loppukäyttäjällä tarkoitetaan "luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka asuu unionissa tai on sijoittautunut unioniin ja jonka saataville tuote on asetettu kuluttajana elinkeino- tai ammattitoiminnan ulkopuolella taikka ammattimaisena loppukäyttäjänä teollisessa tai ammattitoiminnassa". Tätä määritelmää sovelletaan myös markkinavalvontalain 2 §:n toisen virkkeen nojalla tuoteturvallisuuslain soveltamisalaan kuuluviin tuotteisiin, ja se on laajempi kuin kuluttajan käsite. Sanamuodolla varmistetaan, että tarjoamista ei saa suunnata myöskään loppukäyttäjille. Lisäksi tuoteturvallisuuslain 8 §:n 2 momentin toimivaltaperusteissa viitataan paitsi kulutustuotteisiin myös tuotteisiin yleensä.

4 §:stä (hallinnolliset rikkomukset ja rikokset)

Säännöksessä säännellään hallinnollisista rikkomuksista ja rikoksista.

5 §:stä (voimaantulo)

Säännöksessä säädetään asetuksen voimaantulosta.